

Institut "Jožef Stefan", Ljubljana, Slovenija

Veliki orhideji, akvarel na papirju, 50 cm × 70 cm, marec 2018

Galerija Instituta "Jožef Stefan"

MARIJA FLEGAR

Poetičnost v akvarelu

Odprtje razstave bo v ponedeljek, 23. aprila 2018, ob 18.00
na Jamovi cesti 39 v Ljubljani.

Razstava bo odprta do 10. maja 2018.

V cvet ujeta veličina narave

»Umetnost je harmonija, primerljiva z naravo,« je dejal veliki francoski umetnik Paul Cezanne. Slikarsko hvalnico naravi s svojimi deli izkazuje tudi Marija Flegar. Pri tem najraje poseže po slikarski tehniki, ki je naravi najbližja – akvarelu. Tradicija akvarela, kot ga poznamo danes, se začenja v 16. stoletju in je že od vsega začetka tesno povezana z upodobitvami narave. Nekaj izjemnih primerov je umetnostni zgodovini zapustil renesančni slikar in grafik Albrecht Dürer, tehnika pa se je razcvetela v 18. stoletju v Angliji, vrh dosegla z najvidnejšim predstavnikom romantičnega slikarstva W. M. Turnerjem ter v nadaljevanju 19. stoletja postala popularna tudi v Ameriki. Za našo umetnostnozgodovinsko tradicijo je pomemben predvsem vpliv cesarskega Dunaja, kjer je okoli leta 1900 akvarel doživel sijajen razmah, o čemer priča tudi aktualna razstava v dunajski Albertini.¹ Slikarski potencial akvarela se je začel razvijati v iskanju sožitja s krajino in naravo. Slikanje na papir z naravnimi pigmenti in vodo sledi naravnim principom oblikovanja krajine. Seveda so pretehtali tudi praktični razlogi; minimalni in priročni slikarski pripomočki ter hitra slikarska izvedba sta bila pisana na kožo pleneristom, slikarjem, ki so se podali v naravo, da bi jo opazovali, doživljali in naslikali neposredno v njenem pristnem okolju. Zato so bili pred iznajdbo fotografije ter njenim razmahom v dokumentarne namene slikarji akvarelisti nepogrešljivi spremljevalci odprav v daljne dežele.

Brez naslova, akril na tekstilu, 180 cm × 60 cm, april 2017

Doživetje narave v svojih akvarelih poustvarja tudi Marija Flegar – naj bodo to potovanja v neznane kraje ali vsakdanji sprehodi v domačo okolico, v Tivoli, na Rožnik, na Ljubljanski grad ali med prodajalne rož na mestni tržnici. Izlet v naravo avtorici sočasno pomeni vračanje k sebi. Subtilne pomene slikarka zapisuje med prosojne plasti barvnih nanosov, ki jih omogoča tehnika akvarela. Tesen odnos med notranjim in zunanjim pa simbolizira cvet, ki je osrednji motiv njenega najnovejšega ciklusa.

Motiv cvetlice je arhetipski in je v zgodovini umetnosti vseskozi prisoten: od tradicionalnega kitajskega slikarstva, baročnih cvetličnih šopkov holandskih mojstrov, botaničnih ilustracij in secesijskih rastlinskih dekoracij pa do slogovno raznovrstnih interpretacij slikarjev 20. stoletja, kot so Oscar Kokoschka, Emil Nolde, Andy Warhol in Georgia O'Keeffe. Marija Flegar se motivno navezuje zlasti na slednjo, saj na podoben način posamezen cvet poveča, individualizira in poosebi. Znamenita ameriška slikarka je, po svojih besedah, drobne cvetove slikala velike zato, »da nihče ne bi mogel spregledati njihove lepote. Da bi Newyorčane pripravila do tega, da si v svoji naglici vzamejo čas in vidijo to, kar v rožah vidi sama.«²

V naravi je namen cvetov reprodukcija. Tudi zato jih povezujemo z ljubezensko, romantično in erotično simboliko. Intimno in včasih erotizirano noto, ki pa ni klišejsko seksualna, lahko ponekod zasledimo tudi v delih Marije Flegar. Vendar avtorica cvetje slika v vseh

¹ Razstava *Das Wiener Aquarell*, Albertina, Dunaj, 16. 2.–13. 5. 2018

² https://en.wikiquote.org/wiki/Georgia_O%27Keeffe

fazah rasti – upodobljeni so cvetni popki, rože pokončnih stebel v polnem razcvetu, cvetovi, ki se že upogibajo, in rože, katerih cvetni lističi že odpadajo in gnijejo –, zato njena dela lahko beremo kot izraz življenjskega zanosa, a tudi kot opomin na začasnost bivanja, na (človekovo) minljivost.

Z akvarelno tehniko Marija Flegar na papirju ustvari žametno površino, ki ustreza teksturi cvetnih lističev. Središčna kompozicija, močne barve in nadnaravna velikost cvetov, upodobljenih na velikih formatih, poudarjajo občutek monumentalnosti. Poleg upodobitev cvetov so na razstavi predstavljeni tudi abstraktni akvareli. Slikovite barvne turbulence ponazarjajo upodobitve neba in morja. Svetlobni madeži, ki se iskrijo na vodni gladini, ali sonce, ki ožarja oblake, slikajo razpoloženje narave: nebo je pred nevihto ožarjeno vijoličasto, zahajajoče sonce daje oranžno toplino, jutranja svetloba je zlato obarvana ... S kompozicijami barvnih lis slikarka pričara barvne harmonije ali kontrastne barvne ekspresije. Tehnika slikanja mokro na mokro in zlivanje barv na papir ustvarja mehke, organske barvne prelive, ki poudarjajo naključno lepoto narave pa tudi slikarkino spontanost, ustvarjalno radost in življenjsko strast.

Morje in nebo nastopata kot par, kot dvojica, kot odsev drug drugega. Motiv zrcaljenja se v prenesenem pomenu opiše tudi kot slikarska umetnost – slikovna površina odseva slikarkino notranje doživetje. Marija Flegar izrazno moč slikarstva posebej poudari z razstavljenimi avtoportreti. Lastne podobe – podobe iz zrcala –, zarisane s črnim tušem ali barvnimi akvareli, so stilizirane. Risba

je narejena s suverenimi in sproščenimi potezami, polnimi mehkobe, voljnosti in miline, zasanjan pogled je zazrt navznoter. To daje obraznim potezam liričen in skrivnosten značaj. Slikarka je tudi pesnica, kar se kaže v poetičnem slikarskem načinu, prav tako se zapisi poezije

včasih pojavijo kot besedni elementi na likovnih delih. Zapisani verzi likovno dopolnjujejo kompozicije, hkrati pa dajejo vsebinske smernice za »branje« slik.

V delih Marije Flegar je poudarjen element introspekcije. Tudi prevladujoči motivi – abstraktne »praznine« pokrajin morja in neba ter osamljeni cvetovi – kažejo na individualizirano držo, ki nosi sporočilo o samosti posameznika v sodobni družbi. Včasih pa slikarka naslika tudi skupine cvetov, ki jih naniza v dekorativne vzorce. Tak način uporabi na »tekstilnih slikah«, kjer slikarsko platno nadomesti s prosojno tkanino ali čipko, napeto na slikarski podokvir. Slike, ki spominjajo na japonske paravane, z materialom, formo in slogom poudarjajo dekorativnost, čutnost in ženstvenost. Po drugi strani se avtorica spogleduje s tradicijo poparta, ki je večkrat na meji med umetnostjo in kičem. Te podobe nas ponesejo v ambiente eksotičnih palač, dišečih slaščičarn in ljubko opremljenih deklških spalnic. Naslikane cvetlice spominjajo na rože iz porcelana ali sladkorne mase, dragocene vezene ali

potiskano blago so kot podobe iz sanj(arjenj), ki gledalcu razkrivajo avtoričine sanjske svetove, pa tudi njeno poetično občutljivost, ženstvenost, krhkost in milino.

Monika Ivančič Fajfar

Brez naslova, akvarel in akril na tekstilu, 180 cm x 60 cm, februar 2018

Brez naslova, akril in akvarel na papirju, 50 cm × 70 cm, november 2016

Marija Flegar se je rodila 11. 9. 1968 v Ljubljani. Slikarstvo je študirala na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je leta 1999 diplomirala pri prof. Gustavu Gnamušu in prof. dr. Jožefu Muhoviču. Magistrski študij slikarstva je opravila leta 2002 pri prof. Metki Krašovec in prof. dr. Nadji Zgonik. Od leta 2003 ima status samostojne kulturne ustvarjalke pri Ministrstvu za kulturo, ukvarja pa se s slikarstvom in s poezijo. Imela je več samostojnih in skupinskih razstav: V Galeriji Equrna leta 2004, 2007 in 2016, v Galeriji Instituta »Jožef Stefan« leta 2007 in 2010 ter v Apollonijevi palači v

Piranu leta 2017 in 2018, uvrščena je bila na Bienale akvarela Castra v Ajdovščini leta 2016 in 2017, razstavljala je tudi v Galeriji Murska Sobota ter na skupinskih razstavah ZDSLU in DLUL. Udeležuje se tudi ekstemporov v Piranu in na Bledu. Tik pred izidom v reviji Poetikon je cikel njenih novih pesmi. Pri svojem slikarstvu se posveča tehniki akvarela. Živi in ustvarja v Ljubljani.

Marija Flegar, mag. umetnosti
 Slovenska c. 55A, 1000 Ljubljana
 040 348 356 / mica.flegar@masicom.net